

Lihanjalostuksen tilaaja-tuottajaketjun
työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin kehittäminen verkostoyhteistyönä.

Kehittämishankkeen loppuraportti 31.8.2023

Työsuojelurahasto
Arbetskyddsfonden
The Finnish Work Environment Fund

Hakija

Snellmanin Lihanjalostus Oy

Hanketiedot

Hankenumero: #220116

Toteutusaika: 15.3.2022-31.8.2023

Raportin laatijat

Hakija

Tomas Gäddnäs. hankejohtaja

tomas.gaddnas@snellman.fi

Toteuttaja

Tapani Tohka, projektikoordinaattori

tapani.tohka@bpmpalvelut.fi

0415251726

Sisällysluettelo:

1. Lähtötilanne.....	4
2. Hankkeen kuvaus ja tavoitteet.....	4
3. Hankkeen johtaminen, ulkopuoliset asiantuntijat ja sovellettu tutkimus.....	5
4. Hankkeen vaiheet ja eteneminen.....	5
4.1. Valmistelu.....	5
4.2. Kyselyn analysointi	6
4.3. Pilottiryhmä ja tilakäynnit.....	7
5. Toimenpiteet.....	8
5.1. Terveys ja työkyky.....	8
5.2. Työturvallisuus ja työn sujuminen.....	8
5.3. Vakuuttaminen.....	8
5.4. Liiketoiminnan kehittäminen.....	8
5.5. Muut toimenpiteet.....	8
5.6. Tiedottaminen.....	8
5.7. Seuranta.....	8
6. Palvelukartoitus.....	8
7. Hankkeen tulokset ja niiden hyödyntäminen.....	9
7.1. Hankkeen tulokset.....	9
7.2. Hyödyntäminen Snellmanin Lihanjalostus Oy:llä.....	9
7.3. Hyödyntäminen toimialalla.....	9
8. Hankkeen arviointi ja mahdolliset jatkotoimenpiteet.....	10
9. Viestintä ja hyödynnettävyys suomalaisessa työelämässä.....	12
10. Organisaation ja ulkopuolisen asiantuntijan yhteystiedot.....	13

1. Lähtötilanne

Snellmanin Lihanjalostus Oy on pietarsaarelainen perheyriety, joka on valmistanut korkealaatuisia liha- ja leikkeletuotteita jo 70 vuotta. Toimintaan kuuluvat hankinta, teurastus, lihan paloittelu ja jalostus sekä erilaisten lihavalmisteen valmistus. Snellmanin Lihanjalostus kuuluu Snellman-konserniin ollen sen suurin ja vanhin toimiala. Pääpaikka on Pietarsaaren kaupungissa. Pietarsaaren tehtaalla työskentelee yli 800 henkilöä.

Snellmanin Lihanjalostus tekee läheistä yhteistyötä yli 1500 sian- ja naudanlihan tuottajan kanssa. Maatilan Parhaat -laatuohjelman ja suomalaisten perhetilojen ammattitaitoisten tuottajien avulla yritys takaa parhaimman mahdollisen raaka-aineen saannin. Yhteistyö, osallisuus ja jäljitettävyyt ovat tärkeitä periaatteita.

Snellmanin Lihanjalostus haluaa tukea sopimustuottajiensa yrittäjien ja henkilöstön työkykyä ja terveyttä, työturvallisuutta sekä liiketoimintaa kehitettävän, laaja-alaisen neuvontapalvelun avulla.

2. Hankkeen kuvaus ja tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on ollut kehittää ja ottaa käyttöön yhteistyömalli ja neuvontapalvelu, jotka tukevat Snellmanin sopimustuottajien henkilöstön ja yrittäjien työhyvinvointia, työturvallisuutta ja työn sujumista, sekä liiketoimintaa. Palvelun osa-alueet ovat:

2.1. Terveys ja työkyky

Tavoitteena on edistää yrittäjien ja henkilöstön terveyttä ja työkykyä. Pääpaino on työkykyongelmien ehkäisyssä. Toisena tavoitteena on työterveyspalveluiden optimointi.

2.2. Työturvallisuus ja työn sujuminen

Tavoitteena on parantaa työturvallisuutta ja kehittää työprosesseja ja työn sujumista. Työturvallisuuden viitekehystenä hankkeessa on ollut Lean Safety 6S malli. [Työkirja avautuu linkistä.](#)

2.3. Liiketoiminnan kehittäminen

Tavoitteena on kehittää tilojen henkilöstötuottavuutta sekä kannattavuutta.

2.4. Vakuuttaminen

Tavoitteena on selkiyttää varsin mutkikasta ja vaikeaselkoista vakuutuskenttää.

2.5. Hankkeen merkitys Snellmanin Lihanjalostus Oy:lle

Sopimustuottajien liiketoiminnan kehittyminen parantaa myös Snellmanin Lihanjalostus Oy:n tuotantovarmuutta. Hankkeen tavoitteet jakautuvat neljään pääosaan.

2.6. Hankkeen merkitys asiantuntijaryhmälle

Asiantuntijaryhmän kokemus ja tietotaito maatalouden toimialalta lisääntyy, mitä voidaan hyödyntää useilla eri toimialoilla erityisesti maankäyttösektorilla.

3. Hankkeen johtaminen, ulkopuoliset asiantuntijat ja sovellettu tutkimus

3.1. Johtaminen

Hanke on toteutettu työpajamuotoisena. Eri osa-alueita on kehitetty työryhmissä, joiden tulokset on koottu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Ohjausryhmään ovat kuuluneet Snellmanin eri tuotantoalueiden edustajat sekä hankkeen toimenpiteiden toteutuksesta vastannut koordinaattori.

3.2. Asiantuntijat

Hankkeen toteutukseen on osallistunut Snellmanin Lihanjalostus Oy:n projektiryhmän lisäksi toteuttajan ja koordinaattorin BPM-Palvelut Oy:n koordinoima, moniammatillinen asiantuntijaryhmä.

Osa-alue	Asiantuntija	
Projektinhallinta ja johtaminen	Tomas Gäddnäs	Hankkeen johto
	Robin Julin	Vastuualueena nautatilat
	Laura Ehlers	Vastuualueena sikatilat
	Anders Holmberg	Vastuualueena koordinointi
	Tapani Tohka	Fysioterapeutti OMT, koordinaattori
Terveys ja työhyvinvointipalvelut	Jesse Latvala	Fysioterapeutti, PhysioTrainer, uniergonomian asiantuntija, ravintovalmentaja
	Jarmo Latvala	Fysioterapeutti OMT
Työturvallisuus	Pertti Kortejärvi	Työturvallisuusasiantuntija
Talous	Simo Alaruikka	Yritysvalmentaja, agronomi
	Marko Kesti	Henkilöstötuottavuuden dosentti
Vakuutukset	Tomi Hiltunen	Vakuutusmeklari

3.3. Sovellettu tutkimus

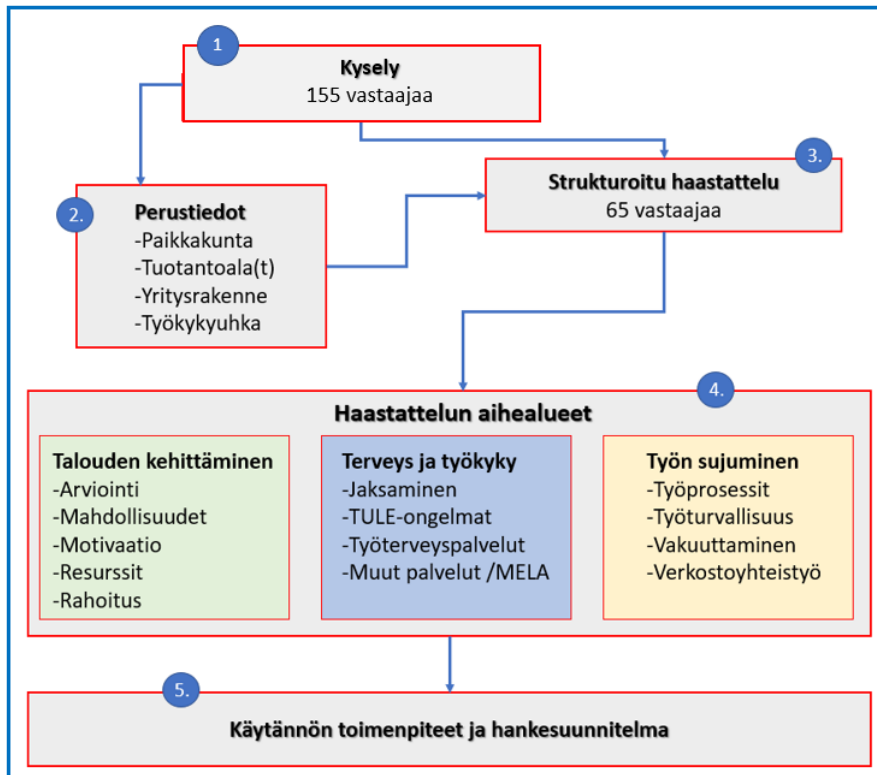
Hankkeessa on sovellettu toimialan eri osa-alueiden tutkimuksia, Luonnonvarakeskuksen ja Maa- ja Metsätalousministeriön selvityksiä sekä alkukartoituksen tietoja.

4. Hankkeen vaiheet ja eteneminen

Seuraavassa on esitetty kehittämishankkeen vaiheet ja eteneminen osa-alueittain.

4.1. Valmistelu

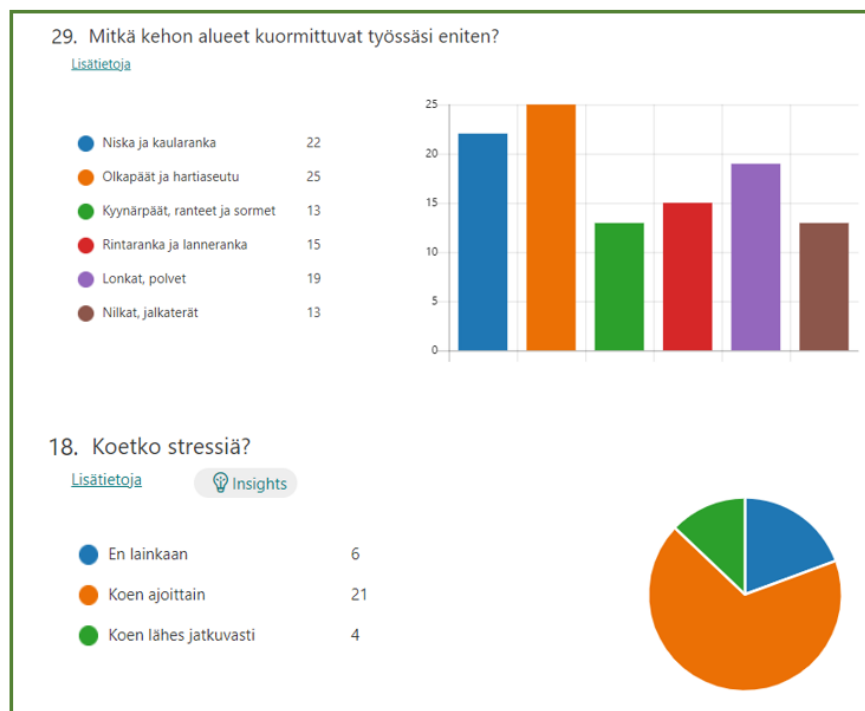
Osana tarkempien tavoitteiden määrittäystä toteutettiin sähköinen kysely Snellmanin Lihanjalostus Oy:n sopimustuottajajaloille. Kyselyyn vastasi 165 tilaa, joista 65 tilalle toteutettiin puhelinhaastattelu. Hankkeen kehittämisen painoalueet ja sisältö sekä käytännön toimenpiteet tarkennettiin haastatteluiden perusteella.

4.2. Kyselyn analysointi

Kysely on analysoitu ryhmätasolla tietosuojasäädökset huomioiden.

Kyselyn malliraportteja

7. Väittämä: Vastuut ja velvoitteet eri tehtävissä on määritelty ja kirjattu selkeästi. Asteikolla 1= täysin eri mieltä - 5. =täysin samaa mieltä

[Lisätietoja](#)

1. Täysin eri mieltä	2
2.	4
3.	12
4.	6
5. Täysin samaa mieltä	7

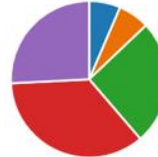

10. Väittämä: Käytössä on vakioitu malli perehdytykseen ja työn opastukseen. Asteikolla 1= täysin eri mieltä - 5. =täysin samaa mieltä

[Lisätietoja](#)

[Insights](#)

1. Täysin eri mieltä	2
2.	2
3.	8
4.	11
5. Täysin samaa mieltä	8

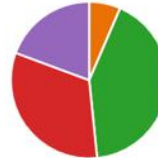

11. Väittämä: Vahinkotilanteiden varalta on selkeät toimintaohjeet. Asteikolla 1= täysin eri mieltä - 5. =täysin samaa mieltä

[Lisätietoja](#)

[Insights](#)

1. Täysin eri mieltä	0
2.	2
3.	13
4.	10
5. Täysin samaa mieltä	6

4.3. Pilottiryhmä ja tilakäynnit

Pilottiryhmään valikoitui 16 eri kokoista ja eri tuotantoaloja edustavaa maatilaa. Lisäksi hankkeeseen osallistuivat Snellmanin Figen -jalostusyksiköt. Pilottiryhmän tiloille toteutettiin tilakäynnit ja auditointi.

5. Toimenpiteet pilottitiloilla

Pilotointiin osallistuvien tilojen tarpeiden ja toiveiden mukaan toteutettiin seuraavat toimenpiteet eri osaluilla.

5.1. Terveys ja työkyky

Pilottiryhmän yrittäjät ja työntekijät ovat voineet osallistua henkilökohtaiseen terveystalvemuunnukseen. Valmennus toteutettiin puhelinvalmennuksena, jota tuettiin sähköisellä tiedottamisella. Terveystalvemuunnukseen osallistui 52 henkilöä. Lisäksi tiloja ohjeistettiin työterveyspalveluiden käytöstä ja optimoinnista.

5.2. Työturvallisuus ja työn sujuminen

Tiloille on ohjeistettu tilakohtaisen, kirjallisen työohjeen laadinta. Verkkokouluun on liitetty myös perehdytys- sekä turvallisuusohjeet.

5.3. Vakuuttaminen

Monisäikeisten vakuutusikäntöjen selkiyttämiseen osallistui työryhmä, johon kuului TyEL - eläkevakuutusyhtiön, MYEL -vakuutusyhtiön, sekä tapaturmavakuutusyhtiön ja työterveyshuollon edustajat. Vakuuttamiseen liittyvät ratkaisut ja ohjeet on julkaistu Verkkokoulussa.

5.4. Liiketoiminnan kehittäminen

Kahdeksalle pilottitilalle tehtiin talouden arviointi ja toimenpidesuosituksia. Talouden kehittäminen ja palveluohjaus on liitetty verkkokouluun. Osio sisältää myös sukupolvenvaihdoksen sekä tietoa eri rahoitusmahdollisuuksista.

5.5. Muut toimenpiteet

Muina toimenpiteinä on toteutettu kaksi kertaa kuukaudessa julkaistu sähköinen tiedote.

5.6. Tiedottaminen

Hankkeen toimenpiteistä on tiedotettu pilottitiloille yritysakohtaisesti, sekä ryhmätiedotteilla. Snellmanin tuottajille on tiedotettu lehtitiedotteissa sekä tuottajaseminaareissa. [Linkki tuottajalehden artikkeliin.](#)

5.7. Seuranta

Hankkeen seuranta on toteutettu pilottitilojen haastattelun avulla. Samalla on kartoitettu lisätoiveita ja ehdotuksia jatkokehittämiseen. Kaikki pilotointitilat ovat kokeneet palveluohjauksen sekä verkkokouluohjelman tarpeelliseksi ja työtään helpottavaksi.

6. Palvelukartoitus

Maatiloille on tarjolla monenlaisia, maksullisia, tuettuja tai maksuttomia palveluita. Neuvontapalveluita tarjoavat tilaajaorganisaatioiden lisäksi myös Mela, TyEL-yhtiöt, tapaturmavakuutusyhtiöt, Pro Agria ja monet muutkin yksityiset, ja julkiset toimijat. Erilaiset kuntoutus- ja työterveyspalvelut tuovat osansa tähän kokonaisuuteen. Tärkeä tavoite hankkeessa on yhdistää nämä palvelut tilojen toimintaa tukevaksi kokonaisuudeksi.

Tiloilla työskentely edellyttää laajaa osaamista ja ammattitaitoa. Karjanhoidon lisäksi tehdään erilaisia huolto- ja korjaustöitä, asennusta ja tulityötä. Tiloilla rakennetaan, viljellään maata ja hoidetaan metsää. Tämä asettaa mittavia haasteita niin henkisen- kuin fyysisenkin työkyvyn ylläpidolle.

Tiloilla tehdään myös osa-aikatyötä eri muodoissa, tehdään tilapäistyötä ja käytetään myös aliurakoitsijoiden palveluita. Kaksi, joskus jopa kolme sukupolvea osallistuu tilan hoitoon.

Kun työtä tehdään samassa ympäristössä ja useimmiten myös kotona, jäävät riskitekijät helposti huomaamatta. Niihin totutaan ja korjaavat toimenpiteet jäävät tekemättä.

Näihin haasteisiin palveluohjaus ja verkkokoulu vastaavat.

7. Hankkeen tulokset ja niiden hyödyntäminen

Seuraavassa on yhteenveto hankkeen tuloksista, sekä niiden hyödyntäminen.

7.1. Hankkeen tulokset

Hankkeen tuloksena eri kehittämisspalvelut on koottu yhteen paikkaan. Syntynyt palveluohjausmalli sekä neliosainen Verkkokoulu -ohjaussivusto tukevat sopimustuottajatilojen kehittämistä, sekä verkostoyhteistyötä. Malli antaa ajantasaista tietoa ja ohjaa maatalousyrittäjää juuri hänelle sopivien palveluiden piiriin.

Palvelumallin lisäksi hanke on tuottanut tietoa maatalojen käytännön haasteista. Hanke on avannut myös uusia, konkreettisia kehittämissideoita ja -ajatuksia koko maankäyttösektorin yritysten kehittämiseksi ja hankkeen tulosten hyödyntämiseksi.

7.2. Hyödyntäminen Snellmanin Lihanjalostus Oy:llä

Verkkokoulu ja palveluohjaus liitetään Snellmanin Anelma -palveluun. Anelma jakaa tietoa tuotannosta ja eläinterveydestä. Ohjaussivuston avulla palveluun liitetään terveyttä, työturvallisuutta ja liiketoimintaa kehittävät osiot.

7.3. Hyödyntäminen toimialalla

Maa- ja Metsätalousministeriöstä, MTK:sta sekä useista muista sidosryhmistä on esitetty toive palvelun laajentamisesta maanlaajuiseksi palveluksi maataloille. Maaseudun CAP27 kehittämisohjelma painottaa ilmaston suojelua koko maankäyttösektorilla. Metsätaloudesta on esitetty toive verkkokoulu-sovelluksen kehittämisestä puunkorjuualalle. Toive on perusteltu, koska suurella osalla maataloja harjoitetaan myös metsätaloutta. Tämä edellyttää jatkorahoitusta erityisesti kehittämisvaiheessa.

8. Hankkeen arviointi ja mahdolliset jatkotoimenpiteet

Hankkeen arvioinnin tavoitteena oli löytää kehittämis ehdotuksia jatkoon. Arviointi on toteutettu kolmella tasolla

8.1. Sisäinen arviointi

Sisäinen arviointi on toteutettiin ohjausryhmän kokousten (8 kokousta hankeaikana), sekä vakuutusryhmän kokousten yhteydessä (6 kokousta hankeaikana). Vakuutusryhmään ovat osallistuneet edustajat Snellmanin lisäksi Eläkevakuutusyhtiö Mela:sta ja Elost, Vakuutusyhtiö LähiTapiolasta sekä Terveystalo Oy:stä. Arviointien perusteella verkkokoulua ja palvelukokonaisuutta on kehitetty edelleen hankeaikana.

Snellmanin Lihanjalostus Oy:llä on 1 500 perhetilaa. Haasteena on luoda palvelu, joka tukee kaikkien tilojen toimintaa. Arvioinnin perusteella palveluohjauksen malli ja verkkokoulu osoittautuivat parhaaksi vaihtoehdoksi.

8.2. Pilottitilojen toteuttama arviointi

Pilottiloille tehty seurantakysely ja haastattelu. Arvioinnin tavoitteena on ollut verkkokoulun ja eri palveluiden kehittäminen yritysälhtöisesti. Palaute on ollut hyvä. Toisaalta konkreettiset kehitysehdotukset auttavat kehittämään palveluita jatkossa. Yhteenveto on esitetty alla:

Verkkokoulun arviointi ja palaute 8.8.2023

Puhelinhaastattelut		
Vastaukset	8.8.	15
	Vastaamatta	1
	Ei mukana	2

Verkkokoulun ja hankkeen palaute		
Verkkokoulu	Hyvä ja tarpeellinen väline	15
Terveysvalmennus	22 osallistujaa	Vaikea tavoitettavuus valmennuksessa
Talousneuvonta	8 osallistujaa	Neuvonnan taso vaikea määrittää
Viikkoviestit	27 lähetystä	
Hiili ja ilmasto	Lisää tietoa ja konkretiaa	

Verkkokoulun arviointi 15.5.2023

Puhelinhaastattelut - huomioita		
Osa-alue	Huomiot	Toiveita
Terveys ja työkyky	Hyvä ja monipuolinen (liikunta, TULES, ruoka, palautuminen, uni)	Lisää aikaa omaan terveyteen
Työturvallisuus	Usein jää tekemättä (lomittajat, oma väki, työntekijät)	Ohjaus alusta loppuun.
Vakuutukset	Monimutkainen kokonaisuus, hyvä yhteenveto	Vakuutustuki ohjattuna
Liiketoiminnan kehittäminen	Eri tukimuodoista ei tiedetä	Laaja-alaista ohjausta
Muut huomiot	Tällainen kooste on tarpeellinen	Puhelinpalvelu tueksi
	Tietoa paljon, ei ennäti huomioida	Tiedotuskanava
	Ilmastoasiat, hiili, ja vihreä siirtymä tärkeitä	Tietoa vähän, painetta paljon, maataloutta syyllistetään
	Nuoriin panostetaan. Pitäisi huomioida myös vanhempi ikäryhmä	Vertaisyhteistyömalli / kanava

8.3. Sidosryhmien toteuttama arviointi

Verkkokouluohjelmaa ovat arvioineet myös seuraavien sidosryhmien edustajat:

Maa- ja Metsätalousministeriö, MTK Satakunta, Työturvallisuuskeskus, AgriHubi sekä ProAgria Etelä-Pohjanmaa. Arviointien perusteella jatkotavoitteena on verkkokoulun julkaisu maanlaajuisesti palvelemaan kaikkia Suomen maataloja. Jatko yhteistyö käsittää myös eri materiaalien päivityksen ohjelmaan.

8.4. Jatkotoimenpiteet

Kehittämishankkeelle on suunniteltu seuraavat jatkotoimenpiteet.

8.4.1. Snellmanin Lihanjalostus Oy

Palveluohjausmalli ja verkkokouluohjelma liitetään tuottajille suunnattuun Anelma -palveluun, minkä lisäksi hankkeen jälkeen aloitetaan koulutusohjelma tilaneuvojille.

8.4.2. Verkkokouluovelluksen kehittäminen

Verkkokouluovellusta kehitetään jatkossa käyttäjäpalautteen, sekä muuttuvan lainsäädännön mukaisesti jatkossa.

8.4.3. Lajentaminen toimialalla

Jatkokehityksen tavoitteena on palveluohjausmallin laajentaminen valtakunnallisesti maatalouden-, sekä metsätalouden toimialoille.

8.4.4. Liityntä NEUVO-palveluun

Ruokaviraston NEUVO -palveluun on vuonna 2023 liitetty työhyvinvoinnin osa-alue. Tavoitteena on liittää palveluohjaus ja verkkokoulu osaksi NEUVO -palvelua vuonna 2023.

8.4.5. Koulutuksen kehittäminen verkostoyhteistyönä

Tavoitteena on liittää palveluohjaus laajempaan koulutuskokonaisuuteen. Kumppanina jatkokehityksessä on Suomen Yrittäjäopisto Oy.

8.4.6. Verkostoyhteistyön kehittäminen

Hankkeessa on syntynyt uusia, eri toimijoiden verkostoja. Tavoitteena on edelleen kehittää toimialaa tukevaa verkostoyhteistyötä.

9. Viestintä ja yleinen hyödynnettävyys suomalaisessa työelämässä

9.1. Hankkeen sisäinen viestintä

Hankkeen toimenpiteistä on viestitetty pilottitilojen suoran viestinnän lisäksi Snellmanin Lihanjalostus Oy:n tuottajajulkaisuissa sekä seminaareissa.

9.2. Yleinen viestintä

Verkkokoulu laajenee maanlaajuisesti hankkeen jälkeen. Hankkeen päätyttyä viestinnän kohteena ovat myös muut suomalaiset maatilat. Viestintäkanavia ovat AgriHubi, Työturvallisuuskeskus sekä toimialan palveluntuottajat.

9.3. Hyödynnettävyys suomalaisessa työelämässä

Verkkokoulun malli on osoittautunut hyödylliseksi erityisesti maankäyttösektorin yrityksissä myös metsäalalla ja koulutuksessa.

10. Organisaation ja ulkopuolisen asiantuntijan yhteystiedot

Lisätietoja hankkeesta antavat:

Laura Ehlers
Snellmanin Lihanjalostus Oy

laura.ehlers@snellman.fi

Tomas Gäddnäs
Snellmanin Lihanjalostus Oy

tomas.gaddnas@snellman.fi

Tapani Tohka
BPM-Palvelut Oy
0415251726

tapani.tohka@bpmpalvelut.fi

